

צידה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך | פרשת וישלח

גליון מס' 162 - התשפ"ד

גיליון זה מוקדש לע"ב
ר' יצחק ב"ר מתתיהו יחזקאל ז"ל

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קרוב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

ולא למדתי ממעשיו הרעים

אמר האדמו"ר מויז'ניץ ה"אמרי חיים" זצ"ל: יעקב אבינו מספר לעשו שהוא שמר תר"ג מצוות. מנין היה לו כח לעמד מול פתווי היצר? כיצד למד לומר ליצר הרע 'לא'? מכך שראה את הברנש הזה, שאצלו היה גר, ואת מעשיו הרעים, הבין שטוב יותר לומר ליצר הרע 'לא' ולהתרחק ממנו ומפתויו.

זהו שאומר רש"י: "ולא למדתי ממעשיו הרעים" - את האמירה 'לא' למדתי מהתבוננות ב'מעשיו הרעים' של לבן הארמי...

ה"כתב סופר" אומר: כתוב "אהב כסף לא ישבע כסף" (קהלת ה, ט), וחז"ל דרשו על כך: אוהב מצוות לא ישבע מצוות. אם כתוב כסף - כיצד למדו מכך לגבי מצוות? התשובה היא, שכאשר רואה אדם שאוהב כסף שהוא לעולם אינו שבע מכסף, או אז יבין כיצד מי שאוהב מצוות לעולם לא ישבע מצוות.

על כך אומר ה"ילקוט הגרשני": הגמרא (עבודה זרה

ב ע"ב) מספרת, שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לרומאים: 'במה עסקתם?' והם אומרים: 'בנינו גשרים, עשינו

ה"כתב סופר" זצ"ל

המחנה הנשאר לפליטה (לב, ט)
 פרש רש"י: "והיה המחנה הנשאר לפליטה - על
 כרחו, כי אלחם עמו. התקין עצמו לשלשה דברים:
 לדורון, לתפלה ולמלחמה. לדורון - להלן (פסוק כב)
 'ותעבר המחנה על פניו'. לתפלה - (פסוק י) 'אלקי אבי
 אברהם'. למלחמה - 'והיה המחנה הנשאר לפליטה'.
 יעקב אבינו התכוון למפגשו עם עשו בשלש דרכים:
 דורון, תפלה ומלחמה, ואומר **החיד"א** כי פה היא
 הדרה גם במלחמתנו עם יצר הרע. יש להכין כנגדו
 את שלשת 'פלי הנשק' הללו: דורון, תפלה ומלחמה.

*

פלי הנשק הראשון הוא 'דורון' - צדקה.
 יעקב אבינו אומר (פסוק יא): "קטנתי מפל החסדים",
 אומר "תנא דבי אליהו זוטא": "קטנתני" - נתקטנו נכסי,
 כי נתתי מכספי לצדקה, ובוכות הצדקה תושיע אותי.
רבי חיים פלאגי זצ"ל מספר בספרו "עמודי חיים":
 הגאון רבי שלמה עדני, בעל ה"מלאכת שלמה" על
 המשניות, ברח מתימן והגיע לטורקיה. במשך תקופה
 הוא עבד כמשורר בביתו של העשיר הגדול רבי יצחק
 פרחי. הגביר פרחי תמך במשורת הנאמן וממן את כל
 צרכיו. רבי שלמה עדני רצה להכיר לו טובה. הוא
 דע שהגביר איננו תלמיד חכם גדול, ישב וכתב עבורו
 פרוש מיוחד על כל ששה סדרי משנה, כדי להקל עליו
 את הלמוד.
 אהבת התורה של **רבי יצחק פרחי** היתה מיוחדת במינה.

שוקים ומרחצאות, הרבינו כסף וזהב, והכל לא עשינו
 אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה... והקב"ה עונה
 להם: שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם לא עשיתם
 אלא לעצמכם. לכאורה, איך יעזו לומר כאלו הבליים?
 אלא שכונתם לומר: הריצה שרצנו אחרי העניינים
 שלנו, יכולה היתה ללמד את ישראל לרוץ אחרי
 התורה והמצוות. כמוכן, לא זו היתה כוננתם, אך אמת
 יש בטענה שאנו יכלנו ללמד מהם.

זהו הבאור בדברי רש"י: "ולא למדתי ממעשיו הרעים".
 כל אחד צריך ללמד ממעשיו הרעים... אם יש לו כח
 למעשים רעים, הדבר מחייב גם קיום מצוות.

אמנם, מי שמונע בעדנו לעשות זאת הוא היצר הרע,
 שמפעיל את כל כבד משקלו על מנת שלא נתעורר
 מפה. כשהיה **רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל** ילד קטן,
 העירו אביו בבקרו של יום, אך הוא התקשה לקום.
 הוכיחו אביו: "תראה את ה'שקצים'! הילדים שלהם
 כבר רצים ברחובות לשטיות שלהם - ואתה אינך
 קם?!" ענה הילד: "אבא, אותו יצר הרע שגורם להם
 לרוץ ברחובות, גורם לי להשאר לשכב במטה..."

**(מתוך דברי רבי שלמה לוזנשטיין שליט"א -
 מתוך האור יעקב אבינו)**

**דרכי המאבק ביצר - דורון, תפלה
 ומלחמה**
ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והפדה והיה

בבקר. מה יעשה? מצד אחד, הוא צריך להתפלל תפלת שחרית בזמן, ומצד שני, אם יאחר להתניצבות הוא עלול להעגש, ומי יודע על איזה צד המפקד קם באותו בקר... אמר בלבו: בנרא עולם הוא המנהל של העולם, אני מחיב רק לו. אני אתפלל שחרית בזמן, ואתפלל גם שלא יאנה לי כל רע על שאאחר להתניצבות, ולה' הישועה. הוא התחיל להתפלל בשבע וחצי כדי שיגיע להגן החמה בשעה שמונה, ובשעה שמונה וחצי סים את התפלה. לאחר מכן הסיעו אביו במהירות למקום ההתניצבות.

כל הדרך רעד לבו מפחד מפני הבלתי נודע. פשהגיע למקום ההתניצבות הוא רואה לפניו תור ארה המשמרה לארה עשרות מטרים. התברר לו שקרתה תקלה בלתי צפויה והכל התעכב. הוא נעמד בסוף התור. זמן קצר לאחר מכן הגיע המפקד, הוא ראה את התור הארה וצעק: "אי אפשר לעבד ככה!". המפקד הציב חיל בראש התור וחיל נוסף בסוף התור והורה להם לתת לכלם את האשורים ולשחרר אותם לשלום... אמר היהודי: אם לא הייתי מתפלל ומגיע להתניצבות בזמן, הייתי תקוע באמצע התור ומחכה שעות ארכות לקבל את האשור. בזכות זו שלא ותרתי על תפלה בזמנה, באתי אחרון ויצאתי ראשון וברוך ה' הכל עבר בשלום.

*

והאמצעי השלישי כנגד היצר הוא - מלקמה. פעמים רבות אדם מקים את המצוות בלי חשק. הוא קם מאחר, עיף, מתנהל בכבודות, בעצלותים. יש לו

תעיד על כה העבדה, שכאשר ראה שעסקיו בסכנה והוא עומד לפני פשיטת רגל, הדבר הראשון שעשה היה - להפריש סכום נכבד של מטבעות זהב ולהניחם בצד, כדי שחלילה אם יפסיד את כספו, לפחות ישאר לו סכום שיהיה בו להחזיק תלמיד חכם למשה שנתים. אמר רבי חיים פלאג'י: ראה הקב"ה את מסירות נפשו לצדקה ולאחזקת תורה עד כדי כה שבזמן שהוא עומד להפסיד את כל ממונו הוא מקצה אותו לצדקה, בזכות זו הוא השאיר לו את עשרו הרב ואף הרחיב את גבולו מאד. רבי יצחק פרחי זכה לאריכות ימים ושנים בעשר מפלג.

*

כלי הנשק השני כנגד היצר הוא - תפלה. ואיזו תפלה? תפלה לה' שיצילנו מיצר הרע ויטע בנו לב טהור לעבודתו. ועל כה אנו מתפללים בכל יום: "יהי רצון שתצילני היום ובכל יום... מיצר הרע". ובתפלת שמונה-עשרה מבקשים: "השיבנו אבינו לתורתך וקרבונו מלפנו לעבודתך".

בבית שמש מתגורר יהודי תלמיד חכם שעלה לארץ מארגנטינה. לפני שנים חקק בארגנטינה חק גיוס חובה לצבא. כל אזרח חיב להתניצב ולעבר את כל המבדקים, כדי לבדק את מדת כשירותו לשרות צבאי. מי שקבל צו גיוס ואינו מתיצב - צפוי לענשים כבדים. אין דין ואין צדק, הכל תלוי במצב רוחו של המפקד...

את היהודי הגו זמנו להתניצב בשעה שש בבקר. זו היתה שעת בקר מקדמת מאד. נח החמה היה בשעה שמונה

אמר העשיר בגאון: "עשיתי כמה עסקים מצליחים". המשיך הרבי להראות לו סימני התפעלות. העשיר היה בטוח שהרבי עושה זאת כדי לפתח את לבו שיתרם תרומה גדולה לישיבה. אמר העשיר לרבי: "אני מוכן לתרם תרומה יפה לישיבה, לכבודו של הרבי".

אמר לו הרבי: "תרומה? לא שיה! אי אפשר לקבל תרומה מכופר ומחלל שבת".

העשיר נדהם מדברי הרבי, לתשובה כזו הוא לא צפה. הרבי ראה את פניו המכרכמות של העשיר ואמר לו: "אינני רוצה ממך תרומה, אבל את השעור שלמדתי אותי עכשו - לא אשכח כל חיי".

תמה העשיר: "שעור?! איזה שעור?"

אמר הרבי: "כשלמדתי בישיבה התרפית בתפלות, בלמוד, בקיום המצוות. את הכל עשית בלי חשק. היית נרדם בתפלה, בקשי פתחת דף גמרא. אמרתי לעצמי: מה כבר יצא מהבחור הזה? מה שוות התפלות שלו, מה שנה הלמוד שלו, איזה ערך יש למצוות שלו? אבל פעת שאני רואה שהעשיר הרע היה מוכן לשלם לה על המצוות הריקות האלה מאה אלף רובל, אני מבין שלא ידעתי את ערכה של מצוה. אם הוא שלם לה מאה אלף רובל על מצוות ריקות, תאר לה כמה שוות מצוות שאדם מקיים בחשק ובכונה, כמה שנה תפלה כהלכה ואיזה שחר עצום מקבלים על עמל התורה".

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב בראשית)

שעור תורה, אין לו חשק ללכת, מה עושים? מוצאים כל מיני תרומים איה להשתמט מהשעור. הוא אומר לעצמו: בכל מקרה אני מאחר לשעור, כבר אין טעם להגיע... או: אני עיף ולא אוכל להתרכז ולהקשיב בשעור, חבל להגיע...

אומר החיד"א: **פאן טמונה הנפילה הגדולה! מול היצר הרע צריכים להלחם. לעולם אל תאמר 'הפסדתי' ואין סכוי'. בכל מקרה, בכל מצב - אסור להפסיק ולהרפות מהמלחמה פנגד היצר. אם תשאיר את החזית רגע אחד בלי מלחמה - היצר יכבש אותה ויפיל אותה ברשתו.** האדמו"ר ה'דברי שמואל' מסלונים וצ"ל, לפני שעלה על פס האדמ"רות כהן כראש ישיבה בעירו. אחד הבחורים בישיבה נטה להשכלה וכעבר זמן יצא לתרבות רעה. לימים, לאחר שכבר התמנה לאדמו"ר, נסע פעם ה'דברי שמואל' ברכבת עם קבוצה מחסידיו. פתאם נכנס לקרון יהודי לבוש בבגדי עשירים. היה זה תלמיד הישיבה לשעבר שסר מן הדרך. ברגע הראשון התמלא האדם הזה בושה, לא היה נעים לו שהרבי יראה אותו גלוי ראש. אבל חסר הנעימות נמשך רגע אחד ומיד השתלט עליו יצר הגאון. הוא פסע בהליכה שחצנית לכוון הרבי ואמר לו: "הרב זוכר אותי?"

השיב הרבי: "כן, מה שלומך? מה מעשיה היום?" אמר לו: "כבוד הרב, מאז שעזבתי את הישיבה התעשרתי והיום אני שנה מאה אלף רובל". אמר הרבי בהתפעלות: "מה אתה אומר! באמת?! מאה אלף רובל?! איה זה קרה?"

בדרך רבותנו

רחוק מישועתי דברי שאגתי

יעקב אבינו אומר: "פי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לישני מחנות".

בפשטות כונתו להודות על כך שלפני עשרים שנה היה לו רק מקל, ועתה יש לו שני מחנות עם ארבע נשים ועשרים ילדים. שהרי יחד עם לידת כל שבט נולדה גם תאומה, ולעת עתה נולדו אחד

עשר בנים ובין עשרים וישנים, ובתוספת דינה הרי עשרים ושלושה ילדים.

וכן נראה מדברי רש"י: "לא היה עמי לא כסף ולא זהב ולא מקנה אלא מקלי לבדו", ועתה יש לי בנים ובנות, כסף, זהב ומקנה.

הייתי פעם כבר מצוה של נכד של רבי יעקב גלינסקי וצ"ל והוא דרש ואמר פה:

כל אותם ימים התפללתי לקב"ה: רבוננו של עולם, תן לי פרוסת לחם, אני רעב!... ואם לא פרוסת לחם – לכל הפחות קבר ישראל... אינני רוצה למות כמו כלב. עברו ששים שנה, ואין לי זמן לנשם. עכשיו אני משתתף בכר מצוה של נכד, בערב יש לי ארוסין של נכדה. מחרתים חתנה של נכדה אחרת, ולמחרת שבע ברכות. "רחוק מישועתי דברי שאגתי" – בקשתי קבר ישראל, ומה שקבלתי רחוק מאד מאד מזה... וזה גם, כאמור, הפשט במה שאומר יעקב: כשהלכתי לתרן הנה לי בסך הכל מקל וזהו. עברו עשרים שנה, ותראו מה נהיה ממני. תודה לך ה'!
רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור יעקב אבינו

הפתוב אומר בתהלים (כב, ב): "רחוק מישועתי דברי שאגתי". הפשט הפשוט שרב העולם מבין הוא: בקשתי הרבה – קבלתי מעט... רבוננו של עולם! בקשתי אלפים דולר, בקשתי קבלתי מאתיים... הישועה שקבלתי רחוקה מתוכן שאגתי בתפלה. אבל אני - המשיה הרב גלינסקי ואמר - למדתי על הבשר שלי, במשה כל שנות חיי, את ההפך הגמור: כשלקחו אותנו לסיביר והכניסונו לשער המחנה, עמד שם מנהל קשוח שהרעים בקולו: "השער הזה הוא שער חד סטרי! אף אחד לא יצא ממנו חי!" מצרים היתה גם היא חד סטרית, אבל שם לכל הפחות קבלת הפנים בכניסה היתה ב"פה רב"... ופה? קבלת הפנים היתה מועזעת. הרעב הנה קשה מאד. היינו שרויים בעירם ובחסר כל.

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
 צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
 שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ